

WOJEWODA MAZOWIECKI

Warszawa, 24 kwietnia 2024 r.

WRPS-VI.431.2.3.2024.xx

Pan xxx xxx
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy
Społecznej w Wierzbicy
ul. Kościuszki 73
26-680 Wierzbica

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie¹ w związku z art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej² oraz zgodnie z Planem Kontroli Zewnętrznych na rok 2024 zespół kontrolerów: xxx xxx - starszy inspektor wojewódzki, pełniący funkcję przewodniczącej zespołu kontrolującego oraz xxx xxx - starszy inspektor wojewódzki, posiadające upoważnienia Wojewody Mazowieckiego, przeprowadziły w dniach od 14 do 28 lutego 2024 r. kontrolę problemową w trybie zwykłym w kierowanym przez Pana Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wierzbicy³.

Przedmiot kontroli obejmował organizację i realizację zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych⁴, zwanej dalej ustawą o świadczeniach rodzinnych, w zakresie ustalania uprawnień do świadczenia rodzicielskiego.

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2022 r. do dnia kontroli, tj. do 14 lutego 2024 r.

Kontrolę odnotowano w książce kontroli pod pozycją 8, określając jej zakres i termin jej prowadzenia.

Niniejszym przekazuję Panu wystąpienie pokontrolne.

¹ Dz. U. z 2023 r., poz. 190;

² Dz. U. z 2020 r., poz. 224;

³ Dalej GOPS w Wierzbicy, Ośrodek lub Organ;

⁴ Dz. U. z 2023 r., poz. 390 z późn.zm., dalej ustawa;

Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie

00-950 Warszawa, Plac Bankowy 3/5, tel.: (+48) 22 695 69 95 Elektroniczna Skrzynka Podawcza ePUAP: /t6j4lj468r/skrytka

www.gov.pl/web/uw-mazowiecki

Administratorem danych osobowych jest Wojewoda Mazowiecki. Dane przetwarzane są w celu realizacji czynności urzędowych. Masz prawo do dostępu, sprostowania, ograniczenia przetwarzania danych. Więcej informacji znajdziesz na stronie www.gov.pl/web/uw-mazowiecki w zakładce ochrona danych osobowych.

Za okres objęty kontrolą Wojewoda Mazowiecki pozytywnie, pomimo nieprawidłowości ocenił działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wierzbicy podjęte w zakresie organizacji zadania, pozytywnie w zakresie przekazywania dokumentacji w związku ze stosowaniem przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego oraz pozytywnie, pomimo uchybień w zakresie ustalania uprawnień do świadczenia rodzicielskiego.

I. Organizacja zadania

Jednostką realizującą zadania z zakresu świadczeń rodzinnych, na terenie Gminy Wierzbica jest od 1 lutego 2021 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wierzbicy.

Kierownikiem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wierzbicy jest Pani xxx xxx zatrudniona na tym stanowisku od xxx r.⁵ Od xxx r. kierownikiem Ośrodka jest Pan xxx xxx, zatrudniony na podstawie umowy o pracę, na czas usprawiedliwionej nieobecności Pani xxx xxx, w pełnym wymiarze czasu pracy.

Obsługę finansowo-księgową Ośrodka prowadzi główna księgowa⁶ Ośrodka Pani xxx xxx, zatrudniona na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony w pełnym wymiarze czasu pracy.

Szczegółową organizację wewnętrzną oraz zasady funkcjonowania kontrolowanej jednostki określał Regulamin Organizacyjny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wierzbicy, wprowadzony Zarządzeniem nr xxxxx Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z 22 grudnia 2020 r. i następnie Regulamin organizacyjny wprowadzony Zarządzeniem nr xxxxx Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z 16 sierpnia 2022 r. W Rozdziale II Regulaminu dotyczącym struktury organizacyjnej Ośrodka w § 8 pkt 2 wyodrębniono Dział Świadczeń Rodzinnych i Funduszu Alimentacyjnego, a w § 21 określono jego zadania. Powyższe jest realizacją art. 20 ust. 4 ustawy o świadczeniach rodzinnych.

W okresie objętym kontrolą, zadania wynikające z ustawy o świadczeniach rodzinnych realizowało 6 niżej wymienionych pracowników, z tego 5 pracowników posiadało upoważnienia udzielone przez Wójta Gminy Wierzbica i na pisemne wnioski Kierownika.

1. Pani xxx xxx – kierownik Ośrodka, posiada 3 upoważnienia do realizacji kontrolowanych zadań tj.:
 - dwa upoważnienia z xxx r.:

⁵ Od xxx r. – usprawiedliwiona nieobecność w pracy;

⁶ Zatrudniona w Ośrodku - od xxx r. kontrolowane zadania - od xxx r.;

– jedno wydane na podstawie art. 20 ust. 3 ustawy do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych i wydawania w tych sprawach rozstrzygnięć, w tym decyzji oraz przyjmowania wniosków i załączników do wniosków o ustalenie prawa do świadczeń,

– drugie wydane na podstawie art. 268 a Kpa, w związku z art. 39 ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym oraz art. 26 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji m.in. do wydawania i podpisywania decyzji administracyjnych, postanowień i zaświadczeń oraz prowadzenia postępowań windykacyjnych świadczeń nienależnie pobranych z zakresu m.in. ustawy o świadczeniach rodzinnych,

- upoważnienie z xxx r., na podstawie art. 20 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych w związku z art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych dla obywateli Ukrainy, a także do wydawania w tych sprawach decyzji.

2. Pan xxx xxx – kierownik Ośrodka, posiadał dwa upoważnienia do realizacji kontrolowanych zadań tj.:

- upoważnienie z xxx r. wydane na podstawie art. 20 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych w związku z art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych dla obywateli Ukrainy, a także do wydawania w tych sprawach decyzji,
- upoważnienie z xxx r. wydane m.in. na podstawie art. 20 ust. 3 ustawy do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych, a także do wydawania w tych sprawach decyzji.

W związku z tym, że Kierownik Ośrodka nie posiadał upoważnienia od dnia zatrudnienia, wyjaśnił: „(...) nie wszystkie upoważnienia od Pana Wójta otrzymałem w jednakowym czasie (...). Część z tych czynności wykonywałem dopiero po otrzymaniu od Pana Wójta stosownych upoważnień oraz pieczętek służbowych. Upoważnienie do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych, a także do wydawania w tych sprawach decyzji otrzymałem w dniu xxx r. Do tego czasu prowadzone postępowania

i decyzje wydawane były przez pracowników, którzy posiadali w tym zakresie stosowne upoważnienie (...).”.

3. Pani xxx xxx – koordynator ds. świadczeń rodzinnych, kontrolowane zadania realizuje od xxx r. posiada 4 upoważnienia do realizacji kontrolowanych zadań tj.:

- trzy upoważnienia z xxx r.:
 - jedno wydane m.in. na podstawie art. 20 ust. 3 ustawy do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych, wydawania rozstrzygnięć w tym decyzji, przyjmowania wniosków i załączników do wniosków o ustalenie prawa do świadczeń, udzielone na czas nieobecności kierownika,
 - drugie wydane m.in. na podstawie art. 268 Kpa i art. 20 ust. 3 ustawy do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych, sporządzania projektów decyzji i innych pism oraz przyjmowania wniosków i załączników do wniosków o ustalenie prawa do świadczeń,
 - trzecie wydane na podstawie art. 268 a Kpa, w związku z art. 39 ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym oraz art. 26 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji m.in. do wydawania i podpisywania decyzji administracyjnych, postanowień i zaświadczeń oraz prowadzenia postępowań windykacyjnych świadczeń nienależnie pobranych z zakresu m.in. ustawy o świadczeniach rodzinnych, udzielone na czas nieobecności kierownika,
- upoważnienie z xxx r. wydane na podstawie art. 20 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych w związku z art. 26 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych dla obywateli Ukrainy, a także do wydawania w tych sprawach decyzji.

4. Pani xxx xxx – inspektor ds. świadczeń rodzinnych, kontrolowane zadania realizuje od xxx r., posiada trzy upoważnienia do realizacji kontrolowanych zadań tj.:

- upoważnienie z xxx r. wydane na podstawie art. 268a Kpa i art. 20 ust. 3 ustawy do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń wykazanych w ustawie o świadczeniach rodzinnych oraz rozporządzeniu, sporządzania projektów decyzji i innych pism, przyjmowania wniosków i załączników do wniosków o ustalenie prawa do świadczeń,
- upoważnienie z xxx r. wydane na podstawie art. 20 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych w związku z art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2022

r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych dla obywateli Ukrainy, a także do wydawania projektu decyzji w tych sprawach,

- upoważnienie z xxx r. wydane m.in. na podstawie art. 20 ust. 3 ustawy do prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń rodzinnych, przygotowywania projektów decyzji, z wyłączeniem wydawania w tych sprawach decyzji.
5. Pani xxx xxx – starszy referent ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego, kontrolowane zadania realizuje od xxx r., w kontrolowanym okresie posiada trzy upoważnienia tj.:
- upoważnienie z xxx r. wydane m.in. na podstawie art. 20 ust 3 ustawy do prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń rodzinnych, a także do wydawania w tych sprawach projektów decyzji, które zostało wycofane z obiegu prawnego,
 - upoważnienie z xxx r. wydane m.in. na podstawie art. 20 ust. 3 ustawy do prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń rodzinnych, przygotowania projektów decyzji, z wyłączeniem wydawania w tych sprawach decyzji,
 - upoważnienie z xxx r. wydane na podstawie art. 20 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych w związku z art. 26 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych dla obywateli Ukrainy.

Ze złożonego wyjaśnienia wynika, że Pani xxx xxx pierwsze upoważnienie otrzymała z chwilą powrotu z urlopu macierzyńskiego tj. xxx r.

6. Pani xxx xxx – starszy pracownik socjalny⁷, kontrolowane zadania realizuje od xxx r., od tego dnia posiada upoważnienie wydane na podstawie art. 110 ust. 7 i 8 ustawy o pomocy społecznej oraz art. 33 i art. 39 ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym m.in. do prowadzenia postępowań, wydawania i podpisywania decyzji administracyjnych, postanowień, zaświadczeń, prowadzenia postępowań windykacyjnych świadczeń nienależnie pobranych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych należących do właściwości gminy wynikających m.in. z ustawy o świadczeniach rodzinnych, udzielone na czas nieobecności kierownika GOPS.

⁷ Od xxx r. zastępuje kierownika GOPS w Wierzbicy na podstawie Zarządzenia nr x/xxx kierownika GOPS z xxx r.;

7. Pani xxx xxx – starszy pracownik socjalny⁸, kontrolowane zadania realizuje od xxx r.⁹, posiada trzy upoważnienia do realizacji kontrolowanych zadań tj.:

- dwa upoważnienia z xxx r.
 - jedno wydane m.in. na podstawie art. 20 ust. 3 ustawy do prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń rodzinnych, a także do wydawania w tych sprawach decyzji,
 - drugie wydane na podstawie art. 39 ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym oraz art. 110 ust. 8 ustawy o pomocy społecznej do podpisywania decyzji, zaświadczeń i postanowień m.in. z zakresu ustawy o świadczeniach rodzinnych,
- upoważnienie z xxx r. wydane na podstawie art. 20 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych w związku z art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych dla obywateli Ukrainy, a także do wydawania w tych sprawach decyzji.

W wyniku kontroli stwierdzono nieprawidłowości w zakresie wydanych upoważnień:

1. Wójt Gminy upoważnił Pana xxx xxx od dnia powierzenia funkcji kierownika Ośrodka – wyłącznie do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych dla obywateli Ukrainy, a także do wydawania w tych sprawach decyzji.
2. Pani xxx xxx, zastępująca kierownika, nie posiadała prawidłowego upoważnienia do realizacji kontrolowanych zadań, tj. udzielonego na podstawie art. 20 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz o treści wskazanej w tym przepisie.
3. W upoważnieniach udzielonych Pani xxx xxx i Pani xxx xxx w podstawie prawnej powołano oprócz art. 20 ust. 3 ustawy także art. 268a Kpa, niemający zastosowania w sprawach udzielania upoważnień do realizacji świadczeń rodzinnych. Tylko w sprawach nieuregulowanych w ustawie o świadczeniach rodzinnych stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego¹⁰.
4. W trzech upoważnieniach (Pani xxx xxx, Pani xxx xxx i Pani xxx xxx) wydanych odpowiednio na podstawie art. 268 a Kpa, art. 39 ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym, art. 26 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji oraz art. 110 ust. 8 ustawy

⁸ Zastępuje kierownika Ośrodka na podstawie Zarządzenia nr xxx kierownika OPS w Wierzbicy z xxx r.;

⁹ Od xxx do xxx r. - usprawiedliwiona nieobecność w pracy;

¹⁰ art.32 ust. 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych;

o pomocy społecznej wskazano niewynikające z tych przepisów zadania z zakresu ustawy o świadczeniach rodzinnych. Podstawy prawnej wydania upoważnienia nie można domniemywać z jego zakresu.

5. Zakresy upoważnień (za wyjątkiem 2 - Pana xxx xxx i Pani xxx xxx) wykraczały poza zakres wskazany w art. 20 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych.
6. 6 pracowników (za wyjątkiem Pani xxx xxx) posiadało więcej niż jedno upoważnienie wydane w tym samym zakresie, w tym 3 pracowników upoważnienia wydane także w tym samym dniu.
7. Pani xxx xxx posiadała odrębne upoważnienia w tym samym przedmiocie, jedno - na czas zatrudnienia, drugie - na czas zastępstwa kierownika Ośrodka.
8. W przypadku Pani xxx xxx Kierownik Ośrodka nie wystąpił do Wójta Gminy z pisemnym wnioskiem o wydanie upoważnienia.
9. Wydając kolejne upoważnienie dla Pani xxx xxx zaniechano obowiązku wycofania z obiegu prawnego upoważnienia wydanego xxx r.
10. Upoważnień nie opatrzone unikalnym numerem z Rejestru upoważnień, co uniemożliwia ich zdefiniowanie w sytuacji, gdy upoważnienia są wydane w tej samej dacie.

Zgodnie z art. 20 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych upoważnienie powinno być udzielone do prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń rodzinnych, a także do wydawania (lub z wyłączeniem wydawania) w tych sprawach decyzji. Wobec powyższego upoważnienia o takiej treści powinny zostać udzielone pracownikom. Przepisy ustawy o świadczeniach rodzinnych nie przewidują rozszerzania zakresu upoważnień wydanych na podstawie art. 20 ust. 3, nie nakładają obowiązku wydawania dodatkowych upoważnień do prowadzenia postępowań windykacyjnych, wydawania projektów decyzji, postanowień, zaświadczeń czy prowadzenia postępowań w sprawach obywateli Ukrainy. Taka redakcja dokumentu upoważnienia jest przekroczeniem zakresu dopuszczonego w art. 20 ust. 3 ustawy. Jednocześnie przepisy art. 110 ust. 7 i 8 ustawy o pomocy społecznej oraz art. 33 i art. 39 ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym, jak i art. 268 a Kpa nie regulują udzielania upoważnień do realizacji świadczeń rodzinnych. Jeżeli wolą Wójta Gminy jest udzielenie upoważnienia do wydawania decyzji w trakcie nieobecności kierownika Ośrodka, w treści upoważnienia należy wskazać ten zapis. Ponadto, każdy pracownik powinien posiadać w danym czasie jedno właściwe upoważnienie do realizacji świadczeń rodzinnych, a każde kolejne wydane w tym samym przedmiocie powinno, poprzez odpowiedni zapis, eliminować z obiegu prawnego wcześniejsze.

Pismem z 1 czerwca 2022 r. znak: xxxxxxxx Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie przypomniał wszystkim gminom z terenu woj. mazowieckiego o konieczności posiadania prawidłowych upoważnień, wskazując prawidłową ich treść oraz zobowiązując do weryfikacji dotychczas udzielonych upoważnień w zakresie wskazanym w piśmie. Do dnia kontroli nie podjęto działań w celu wyeliminowania nieprawidłowości.

Z analizy treści zakresów czynności wynika, że Kierownik Ośrodka oraz Pani xxx xxx¹¹ i Pani xxx xxx¹² posiadają aktualne zakresy obowiązków służbowych/zakresy czynności, w których została zawarta realizacja zadań z ustawy o świadczeniach rodzinnych. Natomiast zakresy czynności Pani xxx xxx – koordynatora ds. świadczeń rodzinnych¹³, Pani xxx xxx¹⁴ i Pani xxx xxx – starszych pracowników socjalnych¹⁵ nie obejmowały realizacji zadań wynikających z udzielonych przez Wójta Gminy Wierzbica upoważnień.

II. Prawidłowość postępowania w zakresie przekazywania dokumentacji w związku ze stosowaniem przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego

Kierownik jednostki kontrolowanej oświadczył¹⁶, że w okresie od 1 stycznia 2022 r. do dnia kontroli w 20 sprawach na podstawie decyzji wojewody odzyskano nienależnie pobrane świadczenia rodzinne w łącznej kwocie 40 005,52 zł, w tym należność główną 18 039,23 zł oraz 21 966,29 zł odsetek. Po odzyskaniu ww. należności zastosowano procedurę ustaloną przez Wojewodę Mazowieckiego, niezwłocznie w 59 na 61 skontrolowanych spłat poinformowano Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie przesyłając w tym zakresie informacje, przelewy oraz szczegółowe specyfikacje. W 2 przypadkach informacja i przelewy zostały przekazane terminowo, natomiast specyfikacje przekazano po terminie ustalonym w procedurze.

Zarówno z informacji przekazanej kontrolującemu¹⁷ w czasie kontroli, jak i opracowanego wykazu wniosków i decyzji¹⁸ wynika, że od 1 stycznia 2022 r. do 14 lutego 2024 r. 7 wniosków o ustalenie prawa do świadczenia rodzicielskiego zostało przekazanych przez Ośrodek do rozpatrzenia Wojewodzie Mazowieckiemu. Wszystkie wnioski przekazano

¹¹ Aneks do umowy o pracę z xxx r.;

¹² Aneks do umowy o pracę z xxx r.;

¹³ Aneks do umowy o pracę z xxx r.;

¹⁴ Zakres czynności przyjęty do stosowania xxx r.;

¹⁵ Zakres czynności przyjęty do stosowania xxx r.;

¹⁶ Oświadczenie kierownika jednostki kontrolowanej podpisane przez kierownika Ośrodka;

¹⁷ Oświadczenie kierownika jednostki kontrolowanej z xxx r., podpisane przez kierownika Ośrodka;

¹⁸ Wykaz wniosków i decyzji wydanych w sprawach świadczenia rodzicielskiego, podpisany przez kierownika Ośrodka;

na podstawie art. 23a ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych. Kontroli poddano 5¹⁹ wniosków wraz z załączonymi dokumentami.

Wnioski zawierały odpowiednio informacje określone w art. 23 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz w § 2 pkt 1–9 rozporządzeń wykonawczych²⁰. 4 wnioski złożono w formie papierowej, 1 wniosek elektronicznie. Wnioski opatrzone pieczęcią z datą wpływu i numerem dziennika. Wniosków nie opatrzone podpisem/parafką osoby przyjmującej wniosek, co jest niezgodne z art. 46 § 1 Kpa.

Badane wnioski były kompletnie i prawidłowo wypełnione. W część II pkt 2 wniosku, wnioskodawczynie oświadczyły, że członek ich rodziny przebywa za granicą, a pobyt jest związany z podjęciem zatrudnienia w kraju będącym członkiem Unii Europejskiej tj. na terenie Danii, Niemiec (3) i Norwegii.

Wnioski zostały przekazane do Wojewody Mazowieckiego z oświadczeniami strony oraz z weryfikacjami pozyskanymi za pomocą systemu teleinformatycznego emp@tia tj. z rejestru PESEL, CBB oraz Centralnej Aplikacji Rynku Pracy. Do wniosków nie dołączono niezbędnych weryfikacji z systemu ZUS.

Ośrodek stosował się do wytycznych Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego dotyczących zasad elektronicznej wymiany dokumentów i przekazywał wniosek wraz z kompletem dokumentów wyłącznie drogą elektroniczną poprzez system Emp@tia z wykorzystaniem modułu gmina-wojewoda.

W 3 na 5 skontrolowanych postępowań, Wojewoda Mazowiecki przyznał wnioskowane świadczenia, w 2 sprawach wnioski wraz z decyzją tymczasową zostały przekazane do właściwej instytucji niemieckiej do wypłaty świadczeń rodzinnych celem rozpatrzenia. Jednocześnie w sprawach tych Wojewoda odmówił prawa do dodatku dyferencyjnego.

Na podstawie przekazanej informacji o przyznaniu świadczenia, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wierzbicy w 3 sprawach²¹ - wypłacał świadczenie rodzicielskie terminowo i w prawidłowych kwotach. W okresie, w którym miały zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego jednostka kontrolowana nie wydawała własnego rozstrzygnięcia.

¹⁹ Wniosekxxxxx z xxx, wniosek xxxxx z xxx, wniosek xxxx z xxx, wniosek xxxx z xxx, wniosek xxxx z xxx;

²⁰ Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 roku w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych (Dz. U. poz. 1466), Rozporządzenie z 14 lipca 2023 (Dz.U. z 2023r. poz. 1340);

²¹Sprawa xxxxx – decyzja przyznająca z xxxx r. – I wypłata xxxx r., Sprawa xxxxx – decyzja przyznająca z xxx r. – I wypłata xxx r., Sprawa xxxx– decyzja przyznająca z xxx r. – I wypłata xxx r.;

prawo do świadczenia rodzicielskiego³¹, 1 decyzję umarzającą postępowanie administracyjne³².

Postępowanie w sprawach o ww. świadczenia każdorazowo wszczynano na wniosek, który zawierał informacje określone w § 2 pkt 1-9 rozporządzenia wykonawczego z 27 lipca 2017 r. obowiązującego do 13 lipca 2023 r., po tej dacie wniosek zawierał informacje określone § 2 pkt 1-9 rozporządzenia wykonawczego z 6 lipca 2023 r.³³ 20 skontrolowanych wniosków złożonych zostało w formie papierowej, a pozostałe w formie elektronicznej. Wszystkie wnioski opatrzone datą wpływu oraz numerem rejestru wniosków.

Ustalono, że wnioski nie zostały opatrzone podpisem/parafką osoby przyjmującej wniosek, co jest niezgodne z art. 46 § 1 Kpa.

Zawarte we wniosku oświadczenia i pouczenia były podpisane przez wnioskodawcę. W sprawach, w których było konieczne wnioskodawcy dołączyli wymagane prawem oświadczenia. Oświadczenia zawierały klauzulę o treści „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”, co jest zgodne z art. 23 ust. 2 a ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Przed wydaniem rozstrzygnięcia, Ośrodek dokonywał weryfikacji, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego emp@tia tj. w rejestrze PESEL, CBB, ZUS oraz Rynek Pracy/PUP, w zależności od sprawy.

W badanych sprawach świadczenie rodzicielskie przyznano matkom w związku z urodzeniem 1 dziecka przy jednym porodzie. Wnioskodawczynie złożyły wnioski w terminie, o którym mowa w art. 24. ust. 9 ustawy o świadczeniach rodzinnych w związku z tym spełniły wymóg, aby otrzymać świadczenie rodzicielskie. W 17 przypadkach świadczenie rodzicielskie przyznano od dnia urodzenia dziecka do upływu 52 tygodni, w 2 przypadkach świadczenie rodzicielskie przyznano począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek do upływu 52 tygodni.

Świadczenie przyznano w wysokości 1000 złotych miesięcznie, matkom dzieci, które w okresie sprawowania opieki nad dzieckiem nie miały prawa do świadczenia macierzyńskiego, żadne z dzieci nie zostało umieszczone w pieczy zastępczej, 22 matki były bezrobotne bez prawa do zasiłku, 1 matka miała ustalone prawo do zasiłku dla bezrobotnych,

³¹ Decyzja nr xxx z xxx;

³² Decyzja nr xxx z xxx;

³³ Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 roku w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych (Dz. U. poz. 1466) i Rozporządzenie z 14 lipca 2023 (Dz.U. z 2023r. poz. 1340);

w 2 matki - obywatelki Ukrainy spełniały warunek³⁴ posiadania-numeru PESEL z symbolem UKR oraz nie przysługiwało im za granicą świadczenie o podobnym charakterze.

W sytuacji, gdy świadczenie przysługiwało za niepełny miesiąc kwotę ustalono zgodnie z unormowaniami wskazanymi w art. 17c ust. 7 ustawy. W sytuacji urodzenia dziecka przez kobietę pobierającą zasiłek dla bezrobotnych, świadczenie przysługiwało w wysokości różnicy między kwotą świadczenia rodzicielskiego a kwotą pobieranego przez kobietę zasiłku dla bezrobotnych pomniejszonego o zaliczkę na podatek dochodowy od osób fizycznych, zgodnie z art. 17 c ust. 6 ustawy - 1 sprawa³⁵.

W 1 sprawie³⁶ odmówiono prawa do świadczenia rodzicielskiego, gdyż nie został spełniony przez obywatelkę Ukrainy warunek posiadania przez jej dziecko numeru PESEL z symbolem UKR. Wnioskodawczyni złożyła odwołanie. Kolegium uchyliło decyzję i przyznało świadczenie rodzicielskie. Przed wydaniem decyzji odmownej Ośrodek zawiadomił pisemnie stronę, zgodnie z art. 10 § 1 Kpa.

W 1 sprawie³⁷ przed upływem okresu pobierania świadczenia rodzicielskiego uchylono na wniosek strony decyzję przyznającą prawo do świadczenia rodzicielskiego. W sprawie tej Ośrodek orzekł o uchyleniu prawa do świadczenia rodzicielskiego wskazując datę uchylenia. Prawdłowo należało orzec o uchyleniu decyzji bez wskazywania daty uchylenia, ponieważ decyzje uchylające obejmują okres przyszły, czyli uchylają prawo do świadczenia rodzicielskiego z datą ich wydania. W decyzji oprócz prawidłowo powołanego art. 104 i art. 155 Kpa w podstawie prawnej niepotrzebnie powołano przepisy dotyczące przyznania prawa do świadczenia.

W 1 sprawie³⁸, przed wydaniem rozstrzygnięcia, prawidłowo umorzono postępowanie administracyjne. Powodem umorzenia było pisemne cofnięcie wniosku przez wnioskodawcę.

Badane sprawy załatwiano w sposób terminowy, licząc od daty złożenia wniosku. Kończono je wydaniem decyzji administracyjnych w terminach zgodnych z art. 35 § 1 Kpa. Najkrótsze postępowanie trwało 10 dni, najdłuższe trwało - 48 dni, w tej sprawie³⁹ w toku postępowania zawiadomiono stronę o przesunięciu terminu załatwienia sprawy, podano przyczynę i wskazując nowy termin jej załatwienia, ale nie pouczonej strony o prawie

³⁴ Warunek z ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym trwającym na terytorium tego państwa;

³⁵ Decyzja nr xxx z xxx;

³⁶ Decyzja nr xxx z xxx;

³⁷ Decyzja nr xxx z xxx;

³⁸ Decyzja nr xxx z xxx;

³⁹ Decyzja nr xxx z xxx;

do wniesienia ponaglenia, co było działaniem nieprawidłowym. Obowiązek pouczenia strony o prawie do wniesienia ponaglenia wynika z art. 36 i 37 k.p.a.

Badane decyzje administracyjne w sprawach przyznania prawa do świadczenia rodzicielskiego wydano w jednostce kontrolowanej zgodnie z wymogami art. 107 Kodeksu postępowania administracyjnego. Decyzje zawierały: oznaczenie organu, datę wydania, oznaczenie strony, powołanie podstawy prawnej, rozstrzygnięcie, uzasadnienie faktyczne (za wyjątkiem 1 decyzji⁴⁰) i prawne, pouczenie, czy i w jakim trybie służy od niej odwołanie, o obowiązku zawiadomienia o każdej zmianie adresu, informację o konieczności zgłaszania przez stronę wszelkich zmian mających wpływ na prawo do świadczeń, informację, że nienależnie pobrane świadczenia podlegają zwrotowi, informację o możliwości oraz skutkach zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania, o czym stanowi art. 127a Kpa oraz podpis pracownika upoważnionego do wydawania decyzji z podaniem imienia i nazwiska. Decyzje przyznające zawierały informację o terminie wypłaty tj. do ostatniego dnia miesiąca natomiast nie zawierały informacji o sposobie wypłaty. 20 decyzji nie zawierało informacji o terminie wypłaty wyrównania za poprzednie miesiące.

W sentencji 1 decyzji, w której prawo do świadczenia rodzicielskiego ustalono na podstawie art. 17c ust. 6 ustawy prawidłowo orzeczono o przysługujących za poszczególne miesiące kwotach świadczeń jednak w uzasadnieniu faktycznym decyzji nie zawarto czytelnego sposobu wyliczenia przysługującej kwoty świadczenia rodzicielskiego.

W podstawie prawnej i w treści decyzji (za wyjątkiem decyzji 3⁴¹) nie powołano art. 32 ust. 1d ustawy, który nadaje decyzjom przyznającym świadczenia klauzulę natychmiastowej wykonalności, natomiast powołano niemający zastosowania art. 130 § 4 Kpa. W podstawie prawnej decyzji przyznających powołano art. 23 ust. 4a ustawy – uchylony od 1 kwietnia 2016 r. i art. 26 ust. 2 ustawy – uchylony od 1 listopada 2017 r.

Decyzje doręczano stronom zgodnie z wymogami określonymi w art. 39 Kpa. W aktach spraw znajdowały się dowody potwierdzające odbiór decyzji przez stronę ze wskazaniem daty doręczenia, stosownie do zapisu art. 46 §1 Kpa.

Przyznane świadczenia wypłacano w okresach miesięcznych, o czym stanowi art. 26 ustawy o świadczeniach rodzinnych. Powyższe realizowało zgodnie z dyspozycją wnioskodawców, tj. przelewami bankowymi na wskazane konto bankowe. Przedłożone do kontroli karty zrealizowanych świadczeń osoby i listy wypłat potwierdziły, że świadczenie

⁴⁰ Decyzja nr xxx z xxx;

⁴¹ Decyzje nr: xxx z xxx, xxx z xxx, xxx z xxx;

wypłacano w okresach miesięcznych oraz w prawidłowej wysokości. Nie stwierdzono przypadku wstrzymania wypłaty świadczenia rodzicielskiego.

W wyniku przeprowadzonej kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości i uchybienia:

1. Pan xxx xxx, od dnia powierzenia funkcji kierownika Ośrodka, posiadał upoważnienie Wójta Gminy wyłącznie do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych dla obywateli Ukrainy, a także do wydawania w tych sprawach decyzji.
2. Pani xxx xxx, zastępująca kierownika Ośrodka, nie posiadała prawidłowego upoważnienia do realizacji kontrolowanych zadań, tj. udzielonego na podstawie art. 20 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz o treści wskazanej w tym przepisie.
3. 5 pracowników realizujący kontrolowane zadanie posiadało upoważnienia niezgodne z treścią art. 20 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych.
4. Rozszerzono zakresy upoważnień (za wyjątkiem 2) o realizację innych czynności, które wykraczały poza zakres wskazany w art. 20 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych.
5. 6 pracowników (za wyjątkiem Pani xxx xxx) posiadało więcej niż jedno upoważnienie wydane w tym samym zakresie, w tym 3 pracowników upoważnienia wydane także w tym samym dniu.
6. 1 pracownik posiadał odrębne upoważnienia w tym samym przedmiocie, jedno - na czas zatrudnienia, drugie - na czas zastępstwa kierownika Ośrodka.
7. W jednym przypadku nie wystąpiono do Wójta Gminy z pisemnym wnioskiem o wydanie upoważnienia.
8. Nie wycofano z obiegu prawnego jednego upoważnienia wydanego dla Pani xxx xxx.
9. Do wniosków przekazanych do Wojewody Mazowieckiego nie dołączono weryfikacji z systemu ZUS.
10. Wniosków nie opatrzone podpisem lub parafką osoby je przyjmującej.
11. W sentencji decyzji uchylającej prawo do świadczenia rodzicielskiego orzeczono o uchyleniu prawa do świadczenia rodzicielskiego wskazując datę uchylenia.
12. W decyzjach przyznających prawo do świadczenia rodzicielskiego nie zawarto informacji o sposobie wypłaty oraz informacji o terminie wypłaty wyrównania za poprzednie miesiące.
13. W uzasadnieniu decyzji, w których prawo do świadczenia rodzicielskiego ustalono na podstawie art. 17c ust. 6 ustawy o świadczeniach rodzinnych nie zawarto czytelnego sposobu wyliczenia przysługującej kwoty świadczenia rodzicielskiego.

14. W podstawie prawnej i w treści decyzji przyznających nie powołano art. 32 ust. 1d ustawy o świadczeniach rodzinnych, który nadaje decyzjom przyznającym świadczenia klauzulę natychmiastowej wykonalności. Powołano natomiast niemający zastosowania art.130 § 4 Kpa.
15. W podstawie prawnej decyzji przyznających powołano nieobowiązujące przepisy ustawy o świadczeniach rodzinnych tj. art. 23 ust. 4a, art. 26 ust. 2.

Uwagi i wnioski:

1. Do dnia kontroli nie zastosowano się do wytycznych Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego i nie podjęto żadnych działań w celu wyeliminowania nieprawidłowości i uchybień w wydanych upoważnieniach.
2. Zasadnym jest oznaczanie upoważnień unikalnym numerem z rejestru upoważnień.
3. Zakresy czynności 3 pracowników realizujących kontrolowane zadania nie obejmowały zadań wynikających z udzielonych przez Wójta Gminy Wierzbica upoważnień.

Za stwierdzone nieprawidłowości w zakresie udzielonych upoważnień odpowiedzialność ponosi Wójt Gminy Wierzbica oraz Kierownik Ośrodka, który kierował kolejne wnioski o udzielenie kolejnych upoważnień w tym samym przedmiocie oraz w przedmiocie wykraczającym poza zakres określony w przepisie art. 20 ust. 3 ustawy, natomiast za stwierdzone w pozostałym zakresie uchybienia odpowiedzialność ponosi Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wierzbicy oraz pracownicy realizujący kontrolowane zadanie.

Przedstawiając powyższe ustalenia zobowiązuję Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wierzbicy do podjęcia następujących działań:

1. Zapewnienia realizacji zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych wyłącznie przez osoby posiadające upoważnienia udzielone na podstawie art. 20 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych i zgodnie z treścią tego przepisu, od dnia powierzenia funkcji kierownika/zadań pracownikom.
2. W przypadku udzielenia przez organ właściwy upoważnień zawierających zakres niezgodny z brzmieniem art. 20 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych, udzielenia więcej niż jednego upoważnienia tej samej osobie w tym samym zakresie lub odrębnych upoważnień na czas zatrudnienia i na czas zastępstwa - podejmowania działań w celu wyeliminowania tych nieprawidłowości.

3. Podjęcia działań w celu wycofania z obiegu prawnego nieprawidłowo udzielonych przez Wójta Gminy Wierzbica upoważnień dla:
 - Pani xxx xxx – Kierownika Ośrodka - z xxx r. i xxx r.,
 - Pana xxx xxx – Kierownika Ośrodka - z xxx r.,
 - Pani xxx xxx – z xxx r. i xxx r.,
 - Pani xxx xxx - z xxx r., xxx i xxx r.,
 - Pani xxx xxx - z xxx i xxx r. oraz xxx r.,
 - Pani xxx xxx - z xxx r.,
 - Pani xxx xxx - z xxx r.
4. Podjęcia działań w celu uzyskania od Wójta Gminy Wierzbica prawidłowo udzielonych upoważnień dla Pani xxx xxx – Kierownika Ośrodka oraz 4 pracowników: Pani xxx xxx, Pani xxx xxx, Pani xxx xxx, Pani xxx xxx, tj. z uwzględnieniem prawidłowej podstawy prawnej oraz zakresu zgodnego z brzmieniem art. 20 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych.
5. Pisemnego występowania do Wójta Gminy o udzielenie upoważnień dla pracowników realizujących świadczenia rodzinne, stosownie do przepisu art. 20 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych.
6. Podjęcia działań w celu wycofania z obiegu prawnego upoważnienia z xxx r. do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych udzielonego Pani xxx xxx.
7. Przekazywania, w sprawach dotyczących koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, do Wojewody Mazowieckiego pełnej dokumentacji wraz z niezbędnymi weryfikacjami dokonanyymi w dostępnych systemach informatycznych, w tym z weryfikacją ZUS.
8. Opatrywania wpływających wniosków o ustalenie prawa do świadczenia rodzicielskiego podpisem/parafą osoby je przyjmującej.
9. Wydawania decyzji administracyjnych z większą starannością i rzetelnością, w szczególności:
 - niewskazywania w sentencji decyzji uchylających okresu jej uchylenia, stosowania w tych decyzjach zapisu „uchylić decyzję nr ... z dnia ...”,
 - zawierania w decyzjach przyznających świadczenie z wyrównaniem za miesiąc poprzednie zapisu o terminie wyrównania wypłaty świadczeń,

- zawierania w uzasadnieniu decyzji, w których prawo do świadczenia rodzicielskiego ustalono na podstawie art. 17c ust. 6 ustawy o świadczeniach rodzinnych, czytelnego sposobu wyliczenia przysługującej kwoty świadczenia rodzicielskiego,
- powoływania w podstawie prawnej oraz w treści decyzji przyznających art. 32 ust. 1d ustawy o świadczeniach rodzinnych, który nadaje ww. decyzjom rygor natychmiastowej wykonalności i zaprzestania wskazywania art. 130 § 4 Kpa,
- niepowoływania w podstawie prawnej decyzji nieobowiązujących przepisów.

Ponadto zwraca się uwagę na konieczność:

1. Oznaczania upoważnień unikalnym numerem z rejestru upoważnień.
2. Zaktualizowania zakresów czynności 3 pracowników przez uwzględnienie zadań wynikających z udzielonych przez Wójta Gminy Wierzbica upoważnień.
3. Stosowania się do wytycznych Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie przekazywanych w zakresie świadczeń rodzinnych.

POUCZENIE

Na podstawie art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze. Jednocześnie zobowiązuję Pana do przekazania, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń i wykorzystaniu wniosków pokontrolnych lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień.

Z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Iwona Mil-Wawrzynowicz
**Zastępca Dyrektora Wydziału Rodziny i
Polityki Społecznej**

/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/

Do wiadomości:

Pan xxx xxx

Wójt Gminy Wierzbica